

Kokemuksia kentältä – tilaesimerkki Kurikan lammastilalta

Aidat luonnonlaitumille – käytännön vinkit lammastiloille 15.10.2025

NiittyHOI-hankkeen webinaari

Euroopan unionin
osarahoittama

Kurikan lammastila, Siikajoki

Yrittäjät Sari ja Marko Kurikka

- Marko tuli 1988 sikatilan isännäksi, vuodesta 1990 lampaista, siat pois 2004
- Uusi lampola 2014
- Uusia luonnonlaitumia 2022
- Texel-lampaiden pito
pääelinkeino
 - Marko kalastaa talvella veljiensä kanssa
 - Sari valmistaa käsitöitä

- Tilalla 230 uuhia, 60 ha nurmea, 20 ha viljalla, 15-20 ha peltolaitumia
- Ympäristösopimuslaitumia n. 30 ha, merenrantaniittyjä ja metsälaitumia, 180 uuhia laiduntaa
- Vain uuhet rantalaitumella, karitsat vieroitetaan 2kk iässä

Laitumen aitoja uusittiin ympäristösopimuksen yksivuotisella aitaus-korvauksella vuonna 2023.

Aitaa 3 kilometriä. Aitaustuki hehtaariperusteinen, 1500€/ha. Aidan oltava kiinteillä tolilla ja aidattu myös vesistön puolelta.

Käytännön toteutus:

- Millaisia aitauksia tilalla käytetään luonnonlaidunkohteilla? (esim. sähköpaimen, pysyvät aidat, siirrettävät rakenteet)
- Miten aitauksen suunnittelussa otetaan huomioon maaston muodot ja luonnonolosuhteet?
- Kuinka usein aitauksia siirretään tai muokataan laidunnuksen aikana?

Aitamateriaalin valinta ja hankinta:

Onko materiaalin ekologisuus tai kierrätettävyyden tärkeys valintakriteeri?

Mistä hankitte aitamateriaalit – käytätkö paikallisia toimittajia, kierrätysmateriaaleja tai teettekö itse?

Oletteko kohdanneet haasteita aitamateriaalien saatavuudessa tai hinnassa?

Yhteistyö ja suunnittelu

Teettekö yhteistyötä viranomaisten, tutkijoiden tai muiden tahojen kanssa aitauksien suunnittelussa?
Onko tilalla kokemuksia erityisistä haasteista tai onnistumisista luonnonlaidunkohteiden aitauksissa?

Kokemukset ja kehitysideat

- Miten arvioitte aitamateriaalien käyttöikää ja korjaustarvetta?
- Onko tilalla kehitetty omia ratkaisuja tai innovaatioita aitauksien rakentamiseen?
- Mitä neuvoja tilan väki antaisi toisille, jotka suunnittelevat laidunnusta luonnonalueilla?

HOIDON RAHOITUS

- Kohteiden hoitoon voi hakea: **Ympäristösopimus**
– Maatalousluonnon ja maiseman hoito.
- Tukitaso 460 eur/hehtaari/vuosi
- Maakunnallisesti tai valtakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi 610 eur/ha/vuosi
- Tuen hakijoina aktiiviläisijät ja ry:t
- 5 v. sopimus ELY-keskuksen kanssa
- Haku 18.6.2024 mennessä
- Kohteen aloitusvuonna voi saada lisäksi yksivuotisen kunnostusraivaustuen 450€/hehtaari ja aitaamistuen 1500€/ha (kiinteä aita puutolpin ja lammassverkolla tai sähköllä). Jos ilmenee petovahinkoja, voi saada petoaitatuen 2400€/ha (järeä sähköaita 7 langalla).

Lampaanlihatuotteiden suoramyynä Rekossa

- Lampaat teurastetaan Röngällä Kemissä
- 50 ruhoa jatkojalostetaan: muutamaaan alueen ravintolaan, kyläkauppaan, rekoon
- Villa Poriin jatkojalostukseen
- Taljoja tehdään myyntiin
- Luita myydään koirille

- lampaiden uhkana merikotka, ilves, kultasakaali..

Mateenpöytä – lampaat ilahduttavat merenrantaniityllä Varessäikässä

Mateenpöytä lammaslaidun ilahduttaa kauniine näkymineen alueella vieraillevia. Pitkään jatkuneen laidunnuksen myötä rannalle on kehittynyt laajasti edustavia merenrantaniittyjä. Kohde on maakunnallisesti arvokas perinnemaisema.

Vesirajassa vuorottelevat hiekkasärkät ja matalat vesialliot, joissa kasvaa paikoin uhanalaista uopparapiota. Matalakasvuisten rantaniittyjen huomioarvoista kasvilajistoa ovat muun muassa perämerensilmäruoho, heteakaali, merisara, hentosuolake ja merivihvilä.

Kuva: Marika Laurila

Tämä taulu on laadittu Luonnonvarakeskuksen hallinnoimassa Rantalaidon-hankkeessa vuonna 2023.

Kiitos, että huomioit meidät ja luonnoneläimet väkittäniä turhia häiriöitä!

Kuva: Olli Leino

Mateenpöydän rantaniittyjen lintulajisto on monipuolinen. Siellä pesivät monet kahlaajat kuten tylli, punajalkaviklo, rantasiipi ja töyhtöhyppä. Koreimpia rannan siivekkäitä ovat ristsoria ja meriharakka.

Rantalaidon on laiduneläimen lajinmukainen elinympäristö

Lampaat ovat sosiaalisia laumaeläimiä. Kaikki syövät, juovat, liikkuvat ja lepäävät samaan aikaan. Lampaat valikoivat tarkasti syömiänsä kasvit ja kasvinosat.

Lampaat viihtyvät rantalaitemuun vaihtelevassa maastossa ja puusoiset hakamaat tarjovat niille suojaa auringolta ja sateelta.

Ulkopuoliset häiriöt kuten kovat äänet ja valonvälähdykset, tai laitemuun päässee koiraat voivat aiheuttaa isojaikin vahinkoja. Pelästyneessä ja paniikissa ryntäävässä laumassa lampaat voivat loukkautua vakavasti. Varoitan siis säilyttämästä eläimiä ja pidetään koirat kytettyinä!

Rantalaitemet ovat Perämeren rannikon luontoeläimiä

Perämeren rannikon matalakasvuiset merenrantaniityt ovat tärkeä elinympäristö monille lintu- ja kasvilajeille. Laiduneläinten lanta lisää rantaluonnon monimuotoisuutta. Se on tärkeä elinympäristö monille hyönteis- ja sienilajeille.

Säilykseen avoimena ja matalakasvuisena rantaniityt vaativat säännöllistä hoitoa. Laidunus on kustannustehokkain tapa hoitaa uhanalaisia merenrantaniittyjä. Laidunus vähentää ravinteiden määrää laitemuella, sillä osa syödyn kasvillisuuden ravinteista sitoutuu eläinten kasvuun.

Rantalaitemuun hoitokorvaukset ovat tärkeä tulonlähde alueen viljelijöille. Lisätyönteillä maisema- ja luontoarvoilla voi olla taloudellista merkitystä myös matkailulle.

Luonnonlaitumella laiduneläimet pystyvät käyttäytymään lajitutkimuksella tavalla. Vapaa liikkuminen edistää tutkittujen laiduneläinten terveyttä ja hyvinvointia.

**Viestiminen maisemanhoidosta
ja elinkeinosta: some, koululaisvierailut...**

**Uutena yritystoimintana myydään lammaspaimenviikkoja kesällä
Lapelland-mökkivaunu+sauna, hinta 500€/viikko**

